

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, csütörtök, 1908. július 23.

154. szám.

Kiadóhivatal (telefonszám 229)
Vicolo dell'Ospedale, Wurzer ház I. emelet.
Szerkesztőség és fők-kiadóhivatal (telefonszám 954)
Susák Uskočka ulica 54. II. emelet.
Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . . 12 kor. Egy hóra . . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

A magyar Fiume.

Budapest, jul. 21.

Fiumében a horvátok és olaszok állandó harca mellett a magyar érdekek egyre jobban elhanyagoltatnak. A fölött folyik a harc, hogy Fiume olasz legyen-e, vagy horvát s a legkevésbébb törekszenek arra, hogy magyar legyen. A kormányok eddigi buzgalma mind arra irányult, hogy Fiume városát és kerületét egy olasz zománcu községi uralomnak szolgáltatassa ki. Ennél az eltökélt szándéknál csak másodsorban működött közre a fiumei autochton lakosság hagyományai iránt való tisztelet s főképen az a gondolat vezette politikusainkat, hogy *védő gátat* emeljenek a horvát invázió ellen. Evégből úgy látták jónak, hogy a magyarság kérdését teljesen kihagyják a számításból s az olaszság legkisebb kérdése is nagyobb szerepet játszik még ma is Fiumében, mint a magyarságnak az egész állami érdekünket érintő bármelyik kérdése! Ennek a politikának pedig nem lehet sohasem nagy haszna. Már az a körülmény, hogy a horvátság, anélkül, hogy faji jellegéből bármit is veszítene, sokkalta hamarabb tulajdonítja el az olasz nyelvet, mint a magyar, teljesen illuzóriussá teszi azt a hitet, hogy Fiume *latinos zománcán* pozdorjává török a horvát „államalkotó” aspiráció tajtékzó hulláma. Ebben a tekintetben egy magyar ember nagyobb és eredményesebb hivatást teljesíthet Fiumében, mint tíz „igazi” olasz.

De ezekkel az „igazi” olaszokkal is csehhül állunk. Ami a fiumei olaszság ölében „igazi”, vagyis telivér olasz, az már „von Haus aus” — irredentista. Ami pedig nem igazi olasz, az már felében, tehát vagy anyai vagy apai ágon horvát! Ez az igazság. Nekünk tehát nagy hasznunk nem igen kínálkozik a fiumei olaszság révén, hiszen eddig is kárvalottak voltunk miattuk. Hogy ma sok-sok horvát van Fiumében, aki magát olasznak vallja, azt azok kitünő merkantilis érzékének javára írhatjuk. De egy esetleges újabb korszak, amikor — talán egy újabb Jellasics révén — nem lesz jó céger Dante ékes nyelve, szintén a merkantilizmus jegyében fogják azok az örök-horvát érzelmüket lobogóra s a lobogóról az — üzleti cégérré írni.

Vegyük azonban „készpénzül” a fiumei olaszszágot. Fogadjuk el a fiumei olaszokat valódi, hamisítatlan olaszoknak s e valódi hamisítatlan olaszokat pedig képzeljük el mind hű magyar embernek: *Elég volna-e számarányánál fogva* arra a súlyos hivatásra, amelyért őt a magyar állam dédelgeti? A horvátság több, erősebb és gazdagabb nálánál! S ami letagadhatatlan — tulfejlődött *nemzeti érzése* van, ami a fiumei olaszság véréből az utolsó cseppig hiányzik.

A fiumei ember nem ismeri a haza fogalmát! Olyan emberek pedig fontos politikai missziót bizni, akik a haza fogalmáról csupán

— Giosue Carducci költeményeiből „értesülnek”, a magyar állam nem ruházhat lényeges politikai hivatást! Fiume olaszságából, hangoztatjuk, hiányzik a nemzeti öntudat, a haza szeretetének ereje.

A magyar kormánynak minden erejéből arra kell törekednie, hogy Fiumében *politikai jogokkal bíró magyarok lakjanak*.

S kár a már nyolcezeren ott élő magyarságot leszorítani arról a polcra, amelyen otthonában érezhesse magát s amelyen legszentebb polgári jogait gyakorolhassa — nyelvében is . . .

Eszünk ágában sincs megrabolni a fiumei olaszság „autonomjogát”, csupán egy szilárd vonalat akarunk húzni Fiume ugynevezett ősi joga s a magyar állam — legősibb joga között.

Fiume semminemű joga ne csorbítsa a magyar állam jogát! Ez az első — még meg nem tartott — parancsolat. Fiume hivatalos olasz nyelve pedig ne üldözze ki a város falai közül a magyar nyelvet! Ez a második, szintén meg nem tartott parancsolat.

A magyar törvényeket annyi méltatlan mellőzés, a magyar nyelvet annyi gyalázatos sértés sehol a földön nem éri, mint Fiumében, a kormány politikájából.

A fiumei rendőrségen, városházán, mentőállomáson nem tudnak magyarul s magyar beadványokat el nem fogadják. S ott a m. kir. törvényszék, amelynél a magyar embert, ha olaszul nem tud, vagy véletlenül nincs kéznél tolmács — németül vallatják, mint amely nyelvnek Fiumében több jogosultsága van, mint a magyarnak.

A magyar állami hivatalokat azonban felében olaszul vezetik, ami nem volna nagy baj, ha Fiume „hazafias” magisztrátusa ki nem seprüzné hajlákából az *államnyelvet*.

E mellett a politika mellett Fiume lassan kiesik a kezünk közül.

Meg kell végre határozni teljes szigorral, hogy mennyire terjednek a fiumei, törvénybe még nem iktatott autonomjogok s tisztába kell hozni azt a kérdést, hogy szentesített törvényeink miért tartoznak kitérni Fiume statutu-mai elől? A magyar törvényeknek és a magyar nyelvnek mindenáron érvényt kell szerez-nünk Fiumében. Ezt pedig úgy is megtehetjük ha épségben hagyjuk a fiumei autonómiát; csak hogy nem tűrhetjük, hogy ennek védelmében a fiúmeiek bennünket nézzenek ellenség-nek s a helyett, hogy a *hivatásuknak*, a horvátság ellen való közdelemnek eleget tennének, a magyar törvények, a magyar nyelv és a magyarság érvényesülése ellen kapálózzanak. A *községi olasz Fiume* mellett meg kell teremtenünk a *politikai és gazdasági magyar Fiumét*.

Korcsmáros Nándor.

Tengerparti séták.

Dalmácia Knin községében megsértettek egy magyar zászlós urat, a horvát bánt.

A botrány után kérdést intéztünk az osztrák miniszterelnökséghez és megkaptuk a stereotip választ:

— Még nem tudunk az esetről, még nem jött jelentés

Másnap és harmadnap is megkérdeztük és a válasz ugyanaz volt. Idegen állam területén megsértették egyik magasrangú kormányzó férfinakat — egészen mellékes, hogy kit — és napok-helek multak, az osztrák kormány a do-logról nem vett tudomást.

Hogy is vett volna, mikor a szövetséges állam a kisujját sem mozdította. Végre meg-mozdult az osztrák kormány és leküldött Kninbe egy kormányzó-tanácsost, vizsgálatot indítani.

Hogy a magyar kormány mennyi energiával követelte az elégtételt, annak semmi nyoma sincs. Csináljon az osztrák, amit akar. Csak az angol, meg az amerikai olyan bolond, hogy féltékenyen őriz minden külföldön járó polgára tisztességét és becsületét.

Görögországban, — nem is olyan régen — baja esett egy amerikai polgárnak. Nem velt semmi méltóságot, sőt egyszerű görögországi bevándorló volt, aki megszerezte az amerikai polgárjogot, azután visszakerült hazájába. De amerikai állampolgár maradt és ez elég volt az Unio kormánynak arra, hogy hadihajót küldjön Görögország partjaihoz. Amerikában ugyanis nem emlegetik annyira a nemzeti önértetet, mint nálunk. Mi bizony egy csend-őrszuronyt sem kockáztatunk a bánért. Ahogy a hivatalos vizsgálatokat ismerjük, szépen el-simul minden botrány.

Már a dalmata társadalom gyorsabb és energikusabb és a muzeumi őrt, aki a bánál érintkezni mert, rövid uton elcsapták. Ez újabb pofon és erről egyik kormány sem vesz tudomást. A vizsgálat megindult s ennyi tökéletesen elég.

Porzsolt Kálmán, az Esti levelek kitünő írója írta annak idején, amikor *A Tengerpart* szerkesztője ellen az a gyalázatos törvénytelen-ség követett el, hogy ha ez angol újságíró-val történik, Anglia egész hajóhadát menesztí a helyszínére. Szerencsére Fiumének nem kell ettől tartania. A hajóraj eljött ugyan a napokban Fiuméba, de csak azért, hogy a gyakorlatozás közben egy kis városi életben legyen része. S ebből ki is jutott neki. Mert a fiumei élet ilyenkor nyáron igazán csudás. Nappai szinte elviselhetetlen s nem egy ember örül annak, ha a nyarat kilitás következtében másutt töltene el.

— **Monsieur Richard.** Emlékeznek olvasóink, hogy ezen a címen vezető helyen cikket közöltünk a közelmúltban, amelyben szóvá tettük Monsieur Richard francia konzulnak kormányához intézett jelentését. A jelentés teljesen hamis színekben tüntette fel a viszonyokat s így a többek között Björnson módjára konstataulta, hogy Horvátország azért nem fejlődhetik, mert Magyarország elnyomja. A fiumei Björnson megkapta tőlünk a választ, ami csöppet sem volt kellemes reá nézve, mert diplomáciai érintkezés lett belőle, aminek azután az lett a vége, hogy Monsieur Pierre Richardot Moszkvába helyezték át. A francia konzul tehát távozik Fiuméből, mi pedig elégtételhez jutottunk s bevált az az igazság, mit hirdettünk, hogy: aki úgy ír Fiuméről és Magyarországról, mint M. Richard, nem való konzulnak Fiuméba.

UJDONSÁGOK.

— **Montecuccoli gróf Triesztben.** Bécsből jelentik: Montecuccoli gróf tengerészeti parancsnok Triesztbe utazott hogy szemlét tartson a hadihajók felett.

— **A villamos telep átvétele.** A városi bizottság tegnap fejezte be a villamos telep átvételét. A jegyzőkönyvet délután írták alá.

— **Házasság.** Adorján Dezső hírlapíró e hó 25-én szombaton délelőtt 11 órakor tartja esküvőjét Arady Arankával a brassói anyakönyvi hivatal előtt.

— **A kapitányok és gépészek ügye.** A Magyar-horvát hajóstársaság kapitányai és gépészei ügyében a választott bíróság ma folytatja a tárgyalásokat Nákó Sándor gróf elnöklésével. Ma délelőtt 9 órakor a kapitányok, délután 3 órakor a gépészek memorandumát tárgyalják.

Ujabb értesülésünk szerint a mai tárgyalások eredménye az lett, hogy a társaság a családos és családmentő kapitányoknak, akik Fiumében laknak évi 400 koronás drágasági pótlékot engedélyez, míg a nőtlen kapitányok drágasági pótlékát 200 koronában állapítja meg. Azok a kapitányok, akik nem Fiumében laknak, akár családosok, akár nőtlenek, 200 korona drágasági pótlékot kapnak. Az igazgatóság ezenkívül megígérte, hogy pragmatikát ad az alkalmazottaknak. A gépészek dolgát holnap fogják tárgyalni.

— **Hazatérés.** Az elmúlt éjjel 192 visszavándorló érkezett Triesztből Fiuméba, akik mindjárt folytatták utjukat hazafelé.

— **Emelkedő forgalom.** Megbízható forrásból vesszük azt az öröndetes hírt, hogy az utóbbi napokban újból élénk a forgalom Dalmácia és Albánia felé. A Magyar-horvát hajóstársaság gőzösei teljes rakományjal indulnak utnak, sőt rendkívüli járatok életbeléptetése iránt is intézkedni kellett.

— **Hajórajunk Fiumében.** A tengerészeti hatósághoz érkezett jelentés szerint a magyar-osztrák hajóraj e hó 29-én a délutáni órákban kikötőnkbe érkezik Ziegler Lucian ellentengernagy parancsnoksága alatt. A hajóraj a következő hadihajókból áll:

„Kaiser Karl VI.“, „St. Georg.“, „Erzherzog Ferdinand“, „Erzherzog Karl“, „Erzherzog Ferdinand Max“, „Kaiserin Elisabeth“, „Babenberg“, „Wien“ és a „Monarch“ továbbá a „Lakroma“ és „Pelikan“ hadiyachtok, hat nagyobb és tizenkét kisebb torpedóhajó. A hajóraj augusztus 3-án marad Fiumében.

— **Egy német hajóraj Fiumében.** Szeptember hónapban egy német hajóraj látogat el kikötőnkbe, amely a Földközi tenger nevezetesebb kikötőit fogja felkeresni.

— **Fenicse színház.** Ma este Bon „I burratini misteriosi“ című darabját ismétli meg a messzinai társulat.

— **A kikötőből.** Julius 22. Érkezett: „Szent László“ magyar gőzös Tangerből; 7.0 bál tengeri fűvel; „Pannonia“ angol gőzös Newyorkból 320 tonna vegyes áruval. Indult: „Rákóczi“ magyar gőzös Valenciába 200 tonna fával, 70 tonna vegyes áruval; „Bagdad“ német gőzös Hamburgba 50 tonna lisztel, 60 tonna kukorral és 20 tonna vegyes áruval.

— **Ipartestület Fiumében.** Tegnap este 9 órakor tartotta ülését az ipartestület előkészítő bizottsága. Az ipartestület alakításának eszméje azért merült fel, mert a szabók ipartestületet akartak létesíteni, de a belügyminiszter az ipartörvény 123 szakasza alapján nem engedte meg, minthogy a törvény szerint a fővárost kivéve sehol sem alkothatnak az iparosok külön testületet, csak valamennyien közös ipartestületet. Így azután a mozgalomba belevonták a többi iparágak képviselőit is.

— **Uszóverseny.** A fiumei atletikai klub a kormányzó védnöksége alatt szeptember 6-án uszóversenyt rendez a cantridai fürdőben, amelyen több díj lesz. A versenyen budapesti és fiumei uszók vesznek részt.

— **Hajózás.** A Hamburg-Amerikai vonal beszüntette európai járataiban az úgynevezett intermediate hajókat s olyanokat iktatott helyükbe, melyek nem visznek személyeket, csak árut fuvaroznak. Ez a rendelkezés — állítólag — onnét ered, hogy a Norddeutscher Lloyd

oly feltétel alatt ad bizonyos engedményeket a Hamburg-Amerika vonalnak a földközi forgalomban, ha ez viszont átengedi a személyszállítást Kelet-Ázsiába a Norddeutscher Lloydnak. A Norddeutscher Lloyd azt hiszi, hogy ilyenén fel tudja szaporítani keletázsiai utasainak a számát. Az úgynevezett „intermediate“ hajók a Hamburg—Amerika vonalnak délamerikai szolgáltatásban fognak állítólag alkalmazás találni. Az áruszállító hajókról pedig az hírlak, hogy ezek majd Port-Said és Hongkong között fognak járni és ebben a viszonylatban 28—30 nap alatt fogják majd megtenni utjukat.

— **Máder nem lesz fiumei színigazgató.** Egy könyvomatú lap jelentette tegnap, hogy Apponyi Albert gróf kultuszminiszter a pozsonyi városi színháznak az állam részére való megvásárlását tervezi és az új színház igazgatójává Máder Rezső, a Népszínház igazgatója volna kiszemelve, aki a terv megvalósulása esetén magával vinné a Népszínház zenekarát s így a fiumei szezon is ő töltené be. Illetékes helyről jelentik, hogy e hír teljesen alaptalan. Ugyancsak alaptalan egyes bécsi lapoknak az az ujságolása is, hogy Mádert ki nevezik a m. kir. Operaház és a Nemzeti Színház intendánsává.

— **A hajóingás csökkentése.** A hajó legveszedelmesebb mozgása az ingás. Ha sima is a tenger tükre, mégsem biztos rajta a hajóóriás sem; ha pedig vihar dúl, egy-egy hatalmas hullám úgy oldalt kapja s oly szépen átfordítja hossz tengelye körül a másik oldalára, hogy fedélzetig merül a sós habba. Schlick Ottó dr. hamburgi gépészmérnök egy készüléket szerkesztett, melylyel a veszedelmes mozgást, még az erősen háborgó tengeren is, a lehető legcsekélyebbre lehet csökkenteni.

Készüléke a hajó testében fölfüggesztett, gyorsan forgó két röppenttyű. Főrésze a lendítőkerék. A keret inga módjára van a hajótest két oldalán fölfüggesztve. A fizikának régi törvénye, hogy ha valamely szabad test, melyre külső erő nem hat, forgásban van, a tengely is a forgó pontok is állandóan megtartják forgási síkjukat, más szóval a tengely iránya mindig ugyanaz marad. Schlick olyan pergettyűt csinált, melyen a lendítőkerék átmérője 1 méter, a lendítőkerék súlya tengely nélkül 502 kilogram, a lendítőkerék percnkénti fordulatszáma 1600 (tehát igen gyors), a készülék teljes súlya 2000 kilogram. Ha ilyen nagysúlyú pergettyű pörög, igen nagyok kell annak az erőnek lennie, mely a pörög tengely irányát megváltoztatni képes; ha pedig tényleg kimotozítja, (nagy hállázmás, hajóingás) akkor maga a pörög készülék lesz az, mely ennek a kimotozásnak ellenáll és ha a kerék pörgése elég gyors és a kerék súlya elég nagy, le is gyűri.

Schlick kísérleteit a német haditengerészet egyik kísérletezett hajóján tette. Az eredmény az lett, hogy ugyanaz az erő, mellyel a daru azelőtt a hajót annyira kibillentette helyéből, hogy csak percek múlva szűnt meg ingása, két hatalmas pörgettyűvel szemben teljesen hatástalannak bizonyult és a hajót alig mozdította ki nyugodt helyéből.

Mikor a készüléket Kuxhaven mellett erősen háborgó tengeren kipróbálták, fényesen bevált. Most a Hamburg—Amerika—Linie hajóstársaság megbizta a föltalálót, hogy nyolcszáz tonnás Silvana nevű gőzöst szerelje föl pörgettyűvel; ugyanezt szándékozik cselekedni tízezer tonnás oceanjáró hajójával is.

— **A visszavándorlottak alkalmazása.** Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter e hónap 18-áról rendeletet intézett az összes kereskedelmi és iparkamarákhoz, melynek kapcsán felhívja a gyártelepek, vállalatok vezetősegeit, gazdaköröket, egyesületeket, hogy mivel a visszavándorlás még egyre tart, az esetleg hiányzó munkaerőt pótolják a visszavándorlókkal. A miniszter felhívása így szól:

Minthogy az Amerikából való visszavándorlás még egyre tart s igen sok munkát kereső érkezik haza, felkérem a t. Cimet, sziveskedjék működése területén a munkaadókat alkalmas módon felkérni, hogy a vezetésem alatt álló földmívelésügyi miniszterium munkásügyi osztályánál közvetlenül levélben, táviratban vagy távbeszélőn közöljék, hogy milyen munkásokat volnának hajlandók alkalmazni. A bejelentés a munkaadókat nem kötelezi arra, hogy a munkaalkalmakra csak visszavándorlókat alkalmazzanak, s addig, míg ilyenek nem jelentkeznek,

más munkást ne fogadhassanak fel. A munkaadók a bejelentés után is bármikor és bárkit felfogadhatnak. Zavarok mellözése céljából ilyen esekben azt kell bejelenteni, hogy az időközben visszavándorolt munkások részére kinált munkaalkalom már nem áll fenn. A bejelentett munkaalkalmakról a visszavándorló munkások a belügyi és a kereskedelemügyi miniszterekkel egyetértően szervezett kirendeltségeim azzal értesítettnek, hogy mielőtt a munkahelyre elindulnának, vagy közvetlenül maguk írjanak, vagy a községi előjáróság, vagy a földmívelésügyi miniszterium munkásközvetítési osztálya utján előbb irassanak levelet ahhoz a munkaadóhoz, akikkel munkába óhajtanak állani, azért, hogy a részletes feltételekre nézve egymással tisztába jöjjenek. — Budapest, 1908. július 18. A miniszter helyett: Mezősöly államtitkár.

— **Magyar ember kitüntetése Amerikában.** Szép kitüntetésben részesült most Amerikában Eichorn Adolf dr. honfitársunk a washingtoni bakterológiai állomás egyik vezetője. Tudományos irodalmi munkássága elismerésül a Georg Washingtonról elnevezett egyetem rendes tanárává nevezték ki. Eichorn dr. a higienia előadója lesz a híres egyetemen. Ez az első eset, hogy magyar ember külföldön rendes egyetemi tanárrá lett.

— **Razzia.** A szusáki rendőrség az elmúlt éjjel razziát tartott a Deltán, Baross-kikötőben, a Terzattón és Pecsineben. Ez alkalommal tizenöt letartóztatás történt. A letartóztatott csavargók többnyire körözött egyének, akiket különböző lopások miatt ülőz a hatóság.

— **A Magyar Kör Cabaret estéje.** A Fiumei Magyar Kör nagyszabású Cabaret-est rendezésére készül. A kör vezetősége felkéri mindazokat, akik szerepelni óhajtanak, hogy szándékukról értesítse. A Cabaret-est idejét még nem állapították meg.

x **A siker titka.** Maradandó sikerre csak az számíthat, aki valóságos szükségletet elégít ki. A modern fehérmű tisztítása mind inkább bajosabbá vált, mert egyrészt a por és a városok kigőzölgései, a gyári füst és korom a tisztítalanítást folyvást növelték, míg a mind inkább szokásossá váló finom gyapotszövet a vegyi fehérítés és az erős dörzsölés által, mi az ósdi fagygyuszappannal való mosás szükségével, tétetett tönkre. És jött a „Schichtszappan“ feltalálása, éppen jókor. E szappan majdnem minden erőmegfeszítés nélkül oldja a szennyet és tisztítja fehérműt alaposan, anélkül, hogy annak szálait megtámadná. De oly sikert ér is el, amely párját ritkítja. „Schicht szappanmüvek“ jelenleg a legnagyobbak az egész európai kontinensen.

x **Vas- és fémáruk beszerzésénél,** valamint konyha és háztartási cikkek, mérlegek és szerszámok bevásárlásánál meleg figyelmébe ajánljuk a közönségnek a jóhírnevű Wellmann Testvérek magyar céget (Fiume, Via del Pozzo 2., telefon szám 19.) mely mindennemű szakmába vágó cikket óriási választékban s mérsékelt áron tart raktáron.

x **A nyaralás nem minden.** Aki csak teheti a nyári melegek beálltával menekül a poros, füstös városból. Valóságos népvándorlás indul meg a fürdők és nyaralóhelyek felé. A beteg ember is helyesen teszi, ha nyaral, de a fő mégis csak az, hogy olyan gyógyzó helyre legye rész, amely őt bajától megszabadítja. Erre vonatkozólag rendkívül hasznos és érdekes utmutatás foglaltatik az „Értekezés a Villamos Gyógyászatról“ című könyvben, amelyet a világhírű Elektro vitalizer orvosi rendelő intézet (Budapest, Károly-körút 2. félemelet 50. sz.) adott ki és mindenkinek, külön férfiak és külön nők részére ingyen és bérmentve zárt borítékban készséggel megküldi. Hozassa meg mindenki ezen érdekes könyvet.

— **Ki szemeit kiméli és egészségesen megtartani kívánja,** budapesti látogatása alkalmából el ne mulassza felkeresni a világvárosi berendezésű Ocularium szemüveg szakintézetet Budapest, IV. Kossuth Lajos utca 15. félemeleten. Az intézetben egész napon át 9—7 óráig szakorvosok megfelelő szemüveget díjtalanul rendelnek. Az Ocularium különleges szerkezetű orrcsüptetői minden orrformára illenek. Szemüvegek és orrcsüptetők 3 koronától feljebb.

Előfizetési felhívás.

Julius I-re új előfizetést nyitottunk „A TENGERPART”-ra, amely Fiume egyetlen magyar napilapja s a közelmúlt eseményei után méltán számíthat minden fiumei magyar ember támogatására.

Aki még nem előfizetője lapunknak, siessen leróni azt a kötelességét, amelylyel minden magyar ember a magyar sajtóval szemben tartozik.

„A TENGERPART”

most már ötödik esztendeje szolgálja az országnak ezen a végpontján a magyar nemzeti és gazdasági érdekeket s mennél erősebbé tesszük, annál jobban felelhet meg nagy hivatásának.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 24 korona
Fél évre . . . . . 12 „
Negyedévre . . . . . 6 „

„A TENGERPART”
kiadóhivatala.

Távirat ◀▶ Telefon.

Létszámemelés.

BUDAPEST, jul. 22. Az osztrák urakházának tegnapi ülésén az osztrák honvédelmi miniszter bevallotta, hogy a véderőjavaslat öszszel kerül sorra s ugyanakkor akarják a létszámemelést keresztül vinni. A hirre Budapesten nagy nyugtalanság támadt a politikai körökben s szó volt arról, hogy a balpárt a koalíciós képviselőkkel mozgalmat indít a létszámemelés ellen. A koalíciós képviselők azonban nem hajlandók ebben a balpártnak segíteni. A függetlenségi képviselők ma a Karlsbadból hazatért Kossuth Ferenc minisztertől meg fogják kérdezni, hogy mi a kormány álláspontja.

Egy szultán utazása.

BUDAPEST, jul. 22. Saïd Bin Hamid zanzátori szultán Konstantinápolyból ideérkezett s ma folytatja útját Páris felé.

Eulenburg herceg állapota.

BERLIN, jul. 22. Eulenburg herceg állapotában némi javulás állott be. A herceget átszállították a szobájába. Az orvosok még mindig bizonytalannak tartják, hogy a herceget sikerül-e az életnek megmenteni. A tárgyalások izgalmi láthatólag erősen megviselték.

Agyonütött rendőrök.

KOLOZSVÁR, jul. 22. Garázda parasztek az éjjel megtámadtak két rendőrt. Az egyik agyonverték, a másikat halálosan megsebesítették. A nyomozás során eddig harminc embert tartóztattak le, akik közül 25 a garázda legények közül való.

Zivatar után.

DÉVA, jul. 22. A hunyadvármegyei felhőszakadás óriási károkat okozott. A nép el van keseredve, mert a zivatar a termés nagy részét elpusztította. Egy hid leszakadt s egy huszár lovastul a vízbe fullt.

Nagy banksikkasztás.

MISKOLC, jul. 22. A miskolci takarékpénztárban ma óriási sikkasztásnak jöttek nyomára. Farkas Ákos főkönyvelő 150,000 korona sikkasztása után nyomtalanul eltűnt. Azt hiszik, hogy Amerikába szökött.

A templomépítés halottjai.

BERLIN, jul. 22. A minap leégett helyőrségi templom újraépítésénél rettentő katasztrófa történt. Az építőállványok összeomlottak s nyolc munkás szörnyethalt.

Robbanás egy hajón.

HONDULU, jul. 22. A „Kearsarge” amerikai gőzösön kazán robbanás történt. Öt ember súlyosan megsebesült.

Gromon Dezső báró állapota.

BUDAPEST, jul. 22. Gromon Dezső báró volt honvédelmi államtitkár állapotában nem történt semmi különös változás. Az éjszakát nyugodtan töltötte, nagyobb részt azonban álmatlanul. A krízis még nem következett be. minthogy lázmentes, az orvosok remélnék.

Véres szerelmi dráma.

BUDAPEST, jul. 22. Véres szerelmi dráma játszódott le a visegrádi utcában. Lázár Zsigmond villamossági alkalmazott menyasszonyát Torkos Juliát feltékenységből agyonlőtte. Letartóztatták.

Közleményeink csakis a forrás megnevezésével vehetők át.

Minden a kihordás vagy szétküldés körül felmerülő panaszt levelezőlap vagy telefon útján szíveskedjenek nekünk bejelenteni.

Telefon-számok:

Szerkesztőség 954
Kiadóhivatal 229
Nyomda 920

CIGALE

tengeri fürdő

Lussinpiccolo mellett. — 200 kabin.

VILLA TRIESTE - Lido Venence

Elsőrangú Maison Meubleé. Előkelő csendes ház.

Tulajdonos: Dr. Janovitz Guido orvostudor.

Rendelés a villában d. e. 11—12 és d. u. 3—4 órákor.

VELENCE

HOTEL MODERNE MANIN

A Márkustér közvetlen közelében minden kényelemmel berendezett 120 szobával, lifttel, villanyvilágítással és fürdőkkel mérsékelt áron.

Gambrinus-étterem polgári árakkal

A Kőbányai Polgári Serfözde kiváló minőségű söreinek kimérése.

A Velencét látogató magyar közönség kedvenc találkozó helye.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Esténiént kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órákor.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4% netto kamatot

térít meg feleinek.

A járadékadót a bank ön maga viseli.

Magyar Vendéglő

FIUME, Riva Szapáry

(az Ungaro-Croata irodája mellett.)

Kizárólag magyar konyha. Közvetlenül a termelőktől beszerzett magyar borok. Állandóan frissen csapolt kőbányai márciusi s dupla malátásör.

Vendégszobák tengeri kilátással.

„De la Ville“

szálloda, kávéház és étterem.

FIUME, Deák-korzó.

Az átutazó és a helybeli magyarság legnagyobb és legkedveltebb találkozó helye.

Tulajdonos
Szentgyörgyi Ferenc.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA
a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszerzappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépitőszerek stb. stb.

Marse L. Fiume

Via Governo (Corsó).

Ujonnan érkezett szalma- és nemezkalapok a legelső bel- és külföldi gyárakból. Gyermek-különlegességek. Panama-kalapok.

Használt és új

zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányu új és használt zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.

Halál a poloskákra!!!

DESODEROL

az egyetlen radikális szer poloskák és más érgék ellen. Ragadós betegségek ellen tertőtlenít. Elarusító

Graf A. Fiume Riva Canale Telef. 622.

Literje K 1.50 házhoz szállítva.

Lakások fertőtlenítése elvállaltatik.

Irodába magyarul értő kisaszszony kerestetik.

Cim a kiadóhivatalban

Az új bérlő által teljesen újjáalakított
és kiválóan vezetett

THERAPIA PALACE

CIRKVENICÁBAN

kitünő ellátást és kifogástalan kényelmet
nyújt mérsékelt áron.

Villanyvilágítás, házi fürdők, remek fő-
vényű tengeri fürdő, saját tehenészet,
jéggyár stb. Orvos a házban.

Felvilágításokkal készséggel szolgál

Az Igazgatóság.

Wellmann Testvérek

Vas- és fémáru kereskedés

Via del Pozzo 2 — FIUME — Telefon száma 19.

Raktárak: Via delle Pile 4 és Scoglietto 2. sz.

ajánlják dusan felszerelt raktárakat hazai gyártmányu

Excelsior zománcedényekben

Berndorfi Krupp-féle nickel-edényekben

és mindenféle konyha- és háztartási cikkekben.

LIDO-VELENCZE

Klimatikus gyógyhely és tengeri fürdő. — Nagy kineziterapiai
intézet. — A nagy fürdőházban kávéház és étterem tágas
terrasszal a tengerre. — Naponta hangverseny.

Grand Hôtel des Bains

Grand Hôtel Lido

Hôtel Villa Regina

Julius 1-én megnyílik az új
Excelsior Palace Hôtel

Dependanceok és villák:

Elena — Jolanda — Ortensia — Maria — Emma — Elisabetta
parkkal, teniszpályákkal stb.

Nagy hangversenyek, színház és változatos szórakozások.

Cim: BAGNI LIDO - VENEZIA.

LIDO-VELENCZE

Maison d'Italie * Villa Monplaisir

Villa Thea * Villa Bellevue * Hotel Margherita

Elsőrendű házak modern kényelemmel berendezve.
Legjobb fekvésben a Lidón. Villanyvilágítás mindenütt.
Fürdők és zuhanyok. Telefon. Külön lakrészek csalá-
doknak konyhával.

Tulajdonos
PONTELLO R.

Szobák 5 lirától feljebb. Teljes penzió 8 lirától feljebb.

TIROLESE VENDÉGLŐ

Fiume, Corso az Adamich térrel szemben.

Kitünő ételek és italok a nap minden szakában. Remek halak
Az idegenek találkozó helye.

SPORT VENDÉGLŐ

Fiume, via Germania 2 a Jellačić kaszárnya mellett.

Izletes magyar konyha. - Kitünő borok.

Kőbányai Polgári Sör.

WEISZ JENŐ vendéglős.

ROYAL SZÁLLÓ FIUME

Via Andrassy, — Telefon 121 sz.

Központi fekvésű, elsőrangú új családi szálloda
a villamos vasút mentén. Villamos világítás,
lift, fürdőszobák stb. stb.

Table D'Hôte külön asztalokon.

HEIM F. 20 éven át a fiumei Deák-szálló tulajdonosa.

VELENCZE

BONVECCHIATI

szálló és étterem a Szt.
Márktér közelében.

Új épület minden kívánt
kényelemmel.

Szobák 2^{1/2}-3 lirától feljebb.

Teljes penzió 9 lira.

Az étteremben kitünő kony-
ha mérsékelt áron étlap
szerint.

Tulajdonosok:

Fratelli Scattola.

Venier Penzió és Vendéglő

Venice Szt. Márktér.

Szobák 2 lirától feljebb villanyvilágítással.
Éttermek kilátással a Szt. Márktérre.

— **Kitünő konyha minden órában.** —

Procuratie vecchie 105. s.

Tulajdonos

(a Quadri kávé mellett)

Marco Venier.

Hotel Meublé Jolanda

VELENCZE,

Riva degli Schiavoni

a hozzátartozó Bavaria étteremmel. A
vaporettok megállóhelye. Gyönyörű kilá-
tással. Tiszta kényelmes szobák. Olcsó
árak. Családok számára külön megállapo-
dások.

Tulajdonos
Inganni E.

Dr. Krisković Vladimir

fogorvosi műterme

FIUME,

Via del Porto I. emelet

Specialista aranyfogak s koronák bete-
vésében. Fájdalom nélküli műtétek.

Rendelés d. e. 8-12

és d. u. 2-6 órákor.

SAVOY RESTAURANT

Ponte Goldoni — VELENCE — San Marco.

Az előkelő idegenek

találkozó helye.

Luncheon és diner fix áron
— és étlap szerint. —

Tulajdonos: **Leopold Alfréd.**

Grand Hotel Zehentner

elsőrangú szálló és penzió

ABBAZIA

szemben a mólóval.

52 szoba. Tengeri és édesvíz fürdők a
házban. Villamos világítás. Cukrászda.

Klubbhelyiség.

Első fiumei magyar szobafestő és fénymázoló.

Vállal minden e szakmába vágó mun-
kát a legjutányosabb árak mellett. Szigorú
pontosság s kiváló szakértelem.

A n. é. közönség b. pártfogását kéri

ALTBERGER IGNÁCZ.

Fiume, Via Sanità Adria Palota.

TELEFON 923.

Grande kávéház

Fiume, Piazza Andrássy

(a Corso végén.)

Elsőrendű kávéház.

Europa kávéház

— Fiume, Adamich-tér és Corso sarkán —

Magyar lapok! — Modern kényelem!

Olcsó cipő

Nagy vétel folytán bámulatos olcsón
ad el férfi- női- és gyermek cipőket
Szekulesz Sándor japán és kínai áruház
FIUME, Via Alessandrina 1.

FÉRFI RUHÁT VESZ ÉS ELAD
és olcsón tisztít s javít szakszerűen
férfi- s női ruhát

RADAKOVICS DÁNIEL FIUME

Fiumara, a susáki hid mellett.